

2413

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgeșana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișorul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgneaana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 14 Ianuarie 1906.

Nr. 2.

Muzeul nostru național.

De când s'a înființat „Revista Economică”, aproape în fiecare an, în preșara adunărilor generale, a dedicat câte un articol falnicei instituțiuni naționale ce poporul român a inaugurat-o în August 1905, în Sibiu, cu un lung șir de splendide serbări, la cari au participat și Băncile noastre cu multaprețiată lor expoziție și cu Conferența Directorilor lor.

Pentru primul moment mulți dintre cetitorii noștri vor stă poate sub impresiunea, că Muzeul „Asociațiunii” este o instituțiune cu totul îndepărtată de sfera intereselor speciale ale institutelor noastre de credit, și că prin urmare în un organ financiar nu este îndestul justificată inzistența ce o desvoltăm în această direcțiune. Inșă o asemenea aprețiere a chestiunii numai atunci ar fi îndreptățită, dacă am conzidera institutele noastre de credit singur numai ca niște întreprinderi de speculațiune, străine de orice tendențe etice-naționale.

In realitate Băncile noastre nicicând nu s'au pus pe un asemenea punct de vedere, ci din contră au reclamat concursul publicului nostru și se bucură de el în special sub titlul că sunt instituțiuni naționale cu tendențe etice de ordine superioară. Prin urmare Băncile noastre, cari însele și-au bazat dela început dreptul de existență pe acest temei, au luat și anumite datorințe în direcțiunea arătată, și din această cauză revista noastră este în drept, ba chiar datorie, a inzista pentru observarea angajamentelor etice-naționale ce pentru institutele de credit românești formează o adevărată datorie de onoare.

In general vorbind nici nu se poate negă, că cercurile conducătoare ale Băncilor

române întotdeauna au ținut cont de acest moment, și mai ales în comparație cu institutele financiare maghiare s'au distins dela început prin o deosebită munificență în privința înaintării intereselor culturale ale poporului nostru.

Cu toate aceste a trebuit să constatăm aproape an de an, că la o mare parte a institutelor de cari vorbim, distribuirea cuotei culturale și de binefacere nu s'a făcut în condițiuni pe deplin mulțamitoare, și îndeosebi nu s'a făcut în mod sistematic și sub conziderațiunile unui punct de vedere mai superior.

Sunt multe, fără îndoială, neajunsurile și trebuințele noastre culturale, și chiar și mijloacele de cari dispun Băncile noastre pentru asemenea scopuri sunt deadreptul disparente în comparație cu lipsurile ce se ivesc pas de pas în viața noastră națională. Inșă chiar această împrejurare reclamă o cumpănire cu atât mai serioasă a chestiunii distribuirei sumelor destinate pentru scopuri culturale.

In această privință Băncile noastre trebuie să țină cont îndeosebi de două momente: întâiu de împrejurarea că clientela care le susține și în privință culturală are pretutindenea interese speciale locale, cari cu drept cuvânt reclamă în primul rând concursul institutelor ce le stau mai aproape, și apoi a doua: că interesele generale naționale, cari nu ating mai deaproape sfera intereselor particulare și prin urmare nu pot contă la un sprigin suficient din partea persoanelor singuratice, trebuie ajutate în special prin individualitățile colective, cum sunt și Băncile noastre.

Conducătorii institutelor noastre de credit vor avea deci să țină cont la distribuirea cuotei culturale de ambele aceste conziderațiuni și cu cât mai mult vor ști împacă aceste două sfere de interese diferite și vor ști trage o justă linie de demarcațiune între ele,

cu atât mai bun serviciu vor face intereselor culturale ale poporului nostru.

Până acum majoritatea Băncilor a dat o hotărîită preferință intereselor locale și particulare și nu a urmat în mod destul de sistematic la spriginirea intereselor noastre naționale generale.

Acest lucru a fost recunoscut chiar și de Conferențele Băncilor, cari s'au și văzut îndemnate a luă în diferite rânduri hotărîiri speciale pentru sanarea neajunsurilor observate, și îndeosebi au inițiat formarea unui fond cultural al Băncilor, pus la dispoziția „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, care ca suprema noastră instituțiune culturală de sigur ar fi putut află cu mai multă înlesnire și pricepere căile și modalitățile cele mai corespunzătoare pentru înaintarea intereselor culturale ale poporului nostru și pentru întrebunțarea contribuțiilor totalității Băncilor.

Cu toate acestea hotărîirile luate în direcțiunea arătată de Conferențele din trecut, nu au avut rezultatul așteptat și Băncile noastre au ignorat până acum toate propunerile ce li-s'au făcut în această privință, încât „Fondul cultural al Băncilor române“ figurează în bilanțul „Asociațiunii“ cu o sumă de-a dreptul compromițătoare.

Dar încă și mai supărător pentru toți amicii progresului nostru cultural este faptul, că chiar și Muzeul nostru național, o instituțiune care trebuie să fie deopotrivă scumpă tuturor Românilor, și ai cărei inițiatori au contat și cu drept cuvânt au putut conta dela început în primul rând la concursul Băncilor române, a rămas neglijat până acum de o parte foarte considerabilă a acestora.

Până când la popoarele conlocuitoare din țeară, băncile, de altmintrelea cu mai puțină dare de mână pentru scopuri culturale, formează factorul cel mai important între mecenații Muzeelor, la noi cari avem o singură instituțiune de asemenea natură și cari prin înființarea ei ne-am implinit cea mai sfântă datorie față cu trecutul poporului nostru și cu interesele sale culturale-naționale, partea ce au avut-o Băncile la înființarea primului Muzeu național român este cu totul neînsemnată.

Astfel, până când s'au găsit până acum 16 particulari cari s'au înscris între fundații Muzeului, Băncile noastre, al căror număr trece peste o sută, abia sunt reprezentate prin următoarele 10 institute pe tabla de marmoră a numitului așezământ:

„Albina“ în Sibiu	cu o donațiune de K	2,900
„Auraria“ în Abrud	„ „ „ „	2,050
„Casa de păstrare“ Săliște	„ „ „ „	2,000
„Crișana“ în Brad	„ „ „ „	2,000
„Doina“ în Câmpeni	„ „ „ „	2,000
„Făgetana“ în Făget	„ „ „ „	2,000
„Furnica“ în Făgăraș	„ „ „ „	2,000
„Hațegana“ în Hațeg	„ „ „ „	2,000
„Orăviceana“ în Oravița	„ „ „ „	2,000
„Sentinela“ în Satul nou	„ „ „ „	2,000

Tot atât de sărăcăcioasă se prezintă și lista contribuțiilor mai mici în care numai următoarele institute figurează cu donațiuni preste K 100:

„Lipovana“ în Lipova	cu K	440
„Dacia“ în Orăștie	„ „	400
„Luceafărul“ în Vârșeț	„ „	370
„Sebeșana“ în S. Sebeș	„ „	250
„Aurora“ în Năsăud	„ „	200
„Victoria“ în Arad	„ „	200
„Fortuna“ în Rodna veche	„ „	150
„Olteana“ în Viștea inf.	„ „	130
„Ardeleana“ în Orăștie	„ „	100
„Murășana“ în Reghin	„ „	100

Din aceste date vedem, că în timpul de aproape 10 ani de când s'au început colecțiile pentru Muzeu, nici măcar a cincea parte a Băncilor noastre nu și-a făcut datoria față de instituțiunea națională de care vorbim, și că și multe dintre institutele înșirate nu i-au dat concursul la care cu drept cuvânt se putea aștepta.

Dar nu urmează că ceea ce nu s'a făcut în trecut, să nu se facă în viitor, cu atât mai vârtos că așezământul inițiat de „Asociațiune“ până astăzi este abia pe jumătate realizat. Avem palatul Muzeului și din colectele de pân' aci, cari ating suma de 120,000 coroane, se vor putea acoperi aproape toate cheltuielile zidirei; dar „Asociațiunea“ abia acum este pusă în fața problemei principale: înzestrarea Muzeului, care chiar și pentru început reclamă mijloace tot atât de mari ca și construirea lui.

La această împrejurare am voit să atragem atențiunea conducătorilor Băncilor noastre acum în preseara adunărilor generale și sperăm că astăzi când realizarea Muzeului este așazicând un fapt implinit, când în jurul acestei falnice instituțiuni naționale nu mai încape nici un scepticism, vor grăbi să-și depună obolul pe altarul culturii noastre naționale și acelea dintre Băncile noastre, cari pân' acum au întârziat ași face această datorie.

Un nou sistem de economisire.*)

Asupra „casselor de păstrare domestice“ descrise în articolul de mai sus, apărut în numărul penultim al acestei Reviste, mai comunicăm cetitorilor noștri următoarele detalii:

În Europa, „Cassele“ amintite sunt foarte răspândite în toate straturile populației, cu deosebire în Danemarca, Norvegia, Suedia și Finlanda. O singură firmă a furnisat în aceste țări în interval de un an 20,000 de „casse de economii“.

Prin „cassele“ acestea băncile se etablează în locuințele deponenților, ca aceștia să nu mai fie nevoiți a-și duce micile economii la bancă. Băncile, unde s'a introdus acest sistem de economisire, au aflat, ceea ce de fapt așa și este, că oamenii mai săraci nu au totdeauna energia de a cruța atâta timp, până-și adună o sumă, ce o cred destul de mare, pentruca să fie vrednică de a fi dusă la bancă, și încă și mai adeseori se feresc de pierderea de timp, ce o reclamă drumul la bancă.

Pentruca „cassele de economii“ să fie învrednicite de atențiunea cuvenită și folosite cât mai des din partea posesorilor lor, multe bănci le-au comandat în execuțiune luxurioasă din bronz și cu firma băncii imprimată în ele, ca astfel să facă asupra deponentului impresiunea, că banca din chestiune își are domiciliul la el în casă. Unele bănci distribuie deponenților lor astfel de „casse“ gratuit, altele iarăș le oferă ocaziunea, dacă au adunat deja o anumită sumă, de a-le acuira cu drept de proprietate, sub condițiuni favorabile.

„Cassele“ sunt provăzute de regulă cu Nr. curent pentru a facilita înregistrarea lor în registrele institutului. Pentru mai mare comoditate a deponenților, unele bănci trimet la anumite intervale d. ex. tot la 14 zile, pe un funcționar al lor, în locuințele posesorilor de astfel de „casse“, unde acestea se golesc, în prezența deponentului, căruia i-se liberează o cuitanță asupra sumei aflate.

La multe institute sunt introduse „casse de economii“ cu câte două chei, dintre cari una se află la deponent, iar cealaltă la bancă, astfel că la descuiere trebuie să fie prezente totdeauna 2 persoane. În Suedia cererea deponenților după „Casse de economii“ a fost la început atât de mare, încât băncile de-abia au putut satisface pe toți și ceea ce este mai important, depozitele spre fructificare au crescut în mod neașteptat. La „Danske Landmansbank“ din Copenhaga, care are plasate pe la deponenții săi 8000 de „casse de economii“, depozitele au crescut cu mai mult de 40% față de trecut. Rezultatul acesta este o dovadă eclatantă, că sistemul de economisire descris are avantagii atât de mari, încât ar merita să fie răspândit în cercuri cât mai largi.

Cu ocaziunea aceasta constatăm cu plăcere, că deja câteva din băncile noastre se ocupă serios cu ideea introducerii „casselor de păstrare domestice“ între operațiunile lor și ar fi numai de dorit, ca încercarea lor să fie încoronată de succes. Noi din parte-ne vom căuta a ne câștiga dela băncile din străinătate, cari au făcut deja experiențe cu aceste „Casse de păstrare“ informațiuni mai detaliate asupra lor (regulamente, instrucțiuni) pe cari nu vom întârzi a le comunica și cetitorilor noștri.

*) Confrontează articolul din Nr. 53, anul 1905.

Una din firmele, care se ocupă cu fabricațiunea „Casselor“ ce ne preocupă, și care la cerere probabil ar fi gata a servi cu mostre este: Actiengesellschaft für Eisen- und Bronzgießerei vormals Karl Flink în Mannheim (Germania).

Favorurile de stat acordate industriei indigene.

Ministrul de comerț ungar a publicat de curând o statistică asupra favorurilor și ajutoarelor de stat acordate în timpul dela 1890—1905 diferitelor întreprinderi de fabrică de pe teritoriul Ungariei. Conform acestei statistice au obținut: numai favoruri de stat: 410 întreprinderi, dintre cari 80 aparțin industriei chimice, 65 industriei de peatră, lut, pământ, asbest și sticlă, 59 industriei de fier și metale, 51 industriei de tors și țesut etc. De împrumuturi au fost împărțite cu totul 33 întreprinderi, dintre cari cele mai multe (7) cad asupra industriei de tors și țesut, și câte 5 fabrici de mașini și piele etc. Ajutoare nereplătibile au obținut 227 întreprinderi, anume 47 aparținătoare industriei de tors, 36 industriei de fier și metale etc., în fine au fost împărțite de împrumuturi și ajutoare nereplătibile 23 întreprinderi. Numărul total al întreprinderilor favorizate ori ajutate se urcă la 693, dintre acestea au încetat 80, sau 11.5% și au sistat lucrul 20, sau 2.9%, total 100 fabrici (14.5%). Dintre cele 283, cari au obținut împrumut și ajutor au încetat 19, sau 6.7%.

Celor 283 fabrici li-s'au acordat:

împrumuturi în sumă de	K 6.296.115
și ajutoare nereplătibile	„ 12.260.613
Total	K 18.556.728

Din acestea s'au plătit:

împrumuturi în sumă de	K 6.216.115
și ajutoare nereplătibile	„ 6.298.555
Total	K 12.514.670

Numărul lucrătorilor angajați în cele 593 de fabrici ajutate ori favorizate de stat se urcă la 68,361 persoane, iar venitul lor, luând de bază suma cea mai minimală de K 700 anual (va să zică mai puțin de K 2 pe zi, deși chiar și în ramul industrial cu cele mai scăzute plăți, plata anuală face în mediu K 800) se urcă la K 47.852,700.

Școala economică de repetițiune.

Planul de învățământ special.

(Continuare).

Clasa I.

Celece au să le învețe băieții și fetele în comun.

4. *Grădinaritul.* Unde cer împregiurările locale este de dorit (d. e. în apropierea orașelor), ca și băieților să li-se propună legumăritul și în legătură cu el cultura plantelor medicinale. Material de tratat este cel pentru I clasă de fete. (Vezi acolo!)

5. *Cultura poamelor.* Conform §-ului 46 al art. de lege XII din 1894 despre economia și poliția de câmp autoritatea comitatenză stabilește prin ordinațiune, că dintre soiurile cele mai bune ale arborilor decorativi și ale pomilor din aceea regiune, cari să se cultive în școalele de arbori comunale. Învățătoru trebuie să aibă aceasta în vedere.

Parte mare a materialului de tratat cuprinde în sine celece trebuie știute în genere. Elevii participă în mod practic la lucrările ce obvin în diferitele anotimpuri. Iarna exercită cu surcele de salcă în mână altoirea, copularea simplă, și primăvara altoiesc și oculează în liber.

Materialul de tratat:

Folosul poamelor. Soiurile de poame. Poamele de soiul merelor (mărul, peara, mespila, gutuia, sorba). Poamele cu coaja tare (nuca, aluna, castana). Poamele cu sămburele osos. Poamele cu bobite (strugureii, smeura, agrișii, fragile). Soiurile cele mai alese ale acestor poame și pământul în care prosperează mai bine.

Ingrijirea pomilor. Botoșirea. Altoitul. Alegerea surcelelor de altoit, tăiatul și păstrarea lor până la timpul altoirii. Alegerea subiectului. Gătirea cerei de altoit. Copularea simplă, inocularea.

6. *Vieritul*. Plantarea soiurilor de viță americană este a se propune și acolo, unde până acum nu s'a ivit filoxera, presupunând natural, că solul este potrivit culturai acestui fel de viță.

Altoirea în lemn copt este a se exercita deja iarna în mână, altoirea în verde însă la timp corespunzător.

Elevii clasei I ajută în mod practic la lucrările mai ușoare ce vin înainte pe rând la cultura viței.

Acolo unde vieritul nu e obiect principal al școlii economice de repetițiune se poate trata mai pe scurt materialul înșirat mai jos. Partea referitoare la vinărit încă se poate predă eventual de tot pe scurt.

Materialul de predat:

Despre cultura viilor în general. Folosul culturii viilor pentru micul agricultor. Cultura viei în locurile năsiptoase, deluroase și șesoase. Situațiunea solului pe sama viei. Lucrarea solului înainte de plantare. (Căratul pământului de unde locul e mai ridicat, aplanarea, rigolarea). Examinarea solului înainte de plantare. Alegerea viței conform solului.

Cunoașterea soiurilor de viță americană cu privire la împregiurările solului

Soiurile de viță și de vin europene cu deosebită privire la soiurile de viță și vin ale regiunii.

Vița și pregătirea aceleia pentru plantat, plantarea viței fără rădăcini și cu rădăcină. Stabilirea și-rurilor și distanței la vița din diferitele soluri și în școala de altoi și pentru formarea rădăcinilor.

Plantarea viței nealtoite și a altoilor (după hârleț; înămolirea). Ingrijirea plantațiunii în anul prim. Tăiatul plantațiunilor de un an. Acoperirea.

Prelucrarea viței. Clasificarea, botoșirea. Pregătirea altoilor în lemn copt. Ingroparea în muschiu.

Modurile de altoire în verde. Ingroparea altoilor verzi.

Stupăritul. Se deprind cele mai obicinuite ocupațiuni în jurul stupilor.

Cultivarea vermilor de mătăsă. Ocupațiunea practică întru tratarea vermilor de mătăsă.

Industria de casă agricolă. La tratarea industriei de casă agricole se vor avea în vedere considerațiuni cu totul practice. Scopul e, ca elevii să-și câștige îndemânarea trebuincioasă în pregătirea celor mai necesare obiecte aparținătoare economiei, ca nu peste mult — ca agricultori — să-și poată satisface fără orice cheltuială propriile trebuințe în această privință.

Unde împregiurările sunt favorabile pentru gătirea și valorizarea unui ram al industriei agricole, ocaziunea trebuie neapărat folosită. Și dacă — cu

timp — respectivul ram se poate duce la înflorire, trebuie asigurată vânzarea pe calea însoțirii.

Obiectele destinate pentru vânzare trebuie pregătite după un model hotărât și eventual în genere acceptat.

Pentru propunerea industriei de casă agricole trebuie folosit timpul care iarna stă la dispoziție, când nu se pot executa exerciții agricole.

Dacă materialul îl aduc înșiși elevii, obiectul gătit rămâne proprietatea lor, dar la dorința învățătorului, trebuie să-l lase până la finea anului la școală.

Obiectele necesare a se procura pentru industria de casă agricolă sunt: cuțitoaie, cuțite, ciocane, clește, pile, fireze, șuruburi, metru, cleiu și alte mărunțișuri necesare

Materialul de învățământ după clase este:

Deprinderea cioplitului, sfredelitului și ferestruitului. Pregătirea cuielor de lemn, a colților de greblă, a coperișelor pentru vase a parilor, a răstelor, a cadelor de sapă, a toporaștelor de coasă și de săcuri ș. a., gătirea de corfe din cari să mănânce vitele, gătirea de măhuri din mesteacăn și meiu, instrumente pentru smulgerea paielor și a nutrețului, măsuri, coșnițe de albine din paie. Gătirea perilor.

Clasa II.

Cultura pământului, cultura plantelor.

Din materialul înșirat mai în jos sunt a se propune acele plante, cari, conform împregiurărilor climatice și ale solului, se pot produce cu succes în localitate.

1. Materialul de învățământ: Sămănatul, ingrijirea, adunatul, treeratul și păstrarea cerealelor (grâu, săcară, indoituri, orz, ovăs, cucuruz, meiu, hrișcă ș. a.). Cultura plantelor cu cari agricultorul se ajută în anii când bate grindina sau când insectele nimicesc plantele.

Sămănatul, adunatul și întrebuințarea plantelor păstăioase (bob, linte, măzărice ș. a.). Ingrășarea pământului, așa numita ingrășare verde cu păstăioase.

Plante oleioase (curechiu și rapiță).

Plante tuberculoase. Cartofii și varietățile lor. Punerea, ingrijirea, recoltarea și valorizarea perelor de pământ, a napilor rotunzi și a napilor de nutreț.

Plantele de nutreț. Luțerna, trifoiul, măzăricea cu ovăs, meiul, șparga, mohorul, ș. a. Sămănatul și adunatul lor. Producerea sămânței.

Plantele comerciale și industriale. Tutunul, hemeiul, cânepa, inul, napii de zahăr.

Intocmirea livezilor și ținerea lor în stare bună. Cositul.

Ingrijirea pășunilor. (Pășunatul în postăți).

Casa muncitorilor agricoli.

Cultura vitelor cornute. Aceasta este un obiect important al școlii economice de repetițiune. La predare este a se avea în vedere, că comuna cărei circumscripțiune de cultură aparține. Cultura rasiei prefapte să se stăruie a o promovă pe calea școlii. Învățătorul să viziteze cu școlarii animale din rasele cele mai vestite ale regiunii.

Materialul de învățământ:

Părțile corpului, coloarea, mărimea și rasele vitelor cornute. Ce rasă să cultivăm. Când este iertat a pune vitele la jug. Ingrijirea vacilor de a față. Fătutul. Alaptatul vitelului. Creșterea vitelului întecat.

Nutritura (nutritul în grajd și la pășune) a vitelor cornute și ingrijirea lor. Folosul vacii. Ingrășatul. Boalele vitelor cornute.

Regulele mai principale ale legii veterinare.

2. *Cultura cailor.* Este a se predă mai în de-tail numai acolo, unde locuitorii țin cai, respective unde sunt date condițiile necesare pentru cultura lor. Că anume ce rasă de cai să se cultive prin mijlocirea școalei, atârnă dela impregiurări. In orice caz o rasă mai nobilă. Intre rasele cu trecere calul de Muraköz merită atențiune.

Materialul de învățământ:

Constituțiunea corpului calului, părțile corpului. Rasele calului. Ce rase să ținem. Alegerea iepii și a armăsarului. Fătutul iepii. Creșterea mănzului. Nutrirea cailor, pașterea lor. Ingrijirea peste tot a cailor, ingrijirea lor în grajd și potcovirea. Boalele cailor.

Asigurarea animalelor.

3. *Grădinaritul.* Se propune fetelor din clasa II. (Vezi acolo).

4. *Pomăritul.* Fiecare elev primește unul sau mai multe șire de pomișori. Pe aceștia el trebuie să-i ingrijească și din ei în fiecare an să se dăruiască unul sau mai multe bucăți elevilor. In această clasă trebuie să se trateze și despre arborii trebuincioși in economie. Acați și frăgari trebuie să se cultive pre-tutindenți — din punctul de vedere al culturii albinelor și vermilor de mătasă —. Pentru aceștia și pentru ce-ialalți arbori folositori in economie trebuie să se de-stineze o tablă deosebită.

Materialul de învățământ este:

Oculatul cu mugurul dormitând. Sămănatul să-mănței. Scoaterea și ingroparea pomișorilor pentru iarnă. Ingrijirea pomilor peste iarnă. Altoirea în mână in timpul iernii: copularea, altoirea sub coaje și in crepătură. Primăvara deasemenea sunt a se exercită ace-stea la exemplare ce sunt plantate in pământ. Răte-zatul. Cultura trunchiului (inalt, de jumătate inalt și pitic).

Timpul, modul și locul sădinei pomilor. Creșterea pomișorilor sălbatici și nobili. Punerea parilor. Să-ditul de toamnă, de primăvară și de vară.

Cultura frăgarilor, acaților și a altor soiuri de arbori trebuincioși in economie.

5. *Vieritul.* Copiii trebuie introduși in mod prac-tic in ingrijirea viei altoite. Și aici e de dorit, ca șirurile să se împartă între elevi și fiecare să ingri-jască de ale sale.

Materialul de învățământ:

Valorizarea, transportul și impachetarea strugu-rilor de mâncare. Așezarea pentru iarnă a strugu-rilor de mâncare. Despre cules in general. Lucrările de peste an la vie: desgroparea, tăiatul, păruitul, le-gatul, săpatul, stropitul și preseratul cu sulfur (pu-cioasă). Boalele și dușmanii cunoscuți ai viei. Apă-rarea contra acestora. Gunoirea viei, lucrarea la adâncime după acoperire.

Cunoștința părților mai principale ale art. de lege V. dtn anul 1896 referitor la replantarea viilor.

6. *Stupăritul.* Aici învățatorul incepe mai pe larg, in mod teoretic, celece trebuie știute referitor la cultura albinelor. Și aici partea teoretică trebuie să premergea celei practice.

Materialul de învățământ:

Importanța culturai albinelor. Cunoașterea al-binei. Rasele de albine (ungurești, de Carniolia, ita-liene și de Cipru). Albinele lucrătoare, trântorii și matca. Sporirea albinelor. Ingrijirea matcelor tinere. Clocirea, desvoltarea și viața albinelor lucrătoare. Ouatul matcei falze. Boalele albinelor. Dușmanii albinelor. Fagurii. Adunarea mierii. Florile cele mai potrivite pentru miere.

7. *Cultura vermilor de mătasă.* Conform indru-mării edate de inspectorat, mai ales in mod practic.

8. *Industria de casă agricolă.* Diferite rechizite: mănunchiuri pentru sulă, topor, sapă, hârlet și mătură, spițe de roate, leuce, furci de lemn, scări mici ș. a.

Corfe acomodate la transportarea produselor agricole și de grădină (de struguri, poame și galițe etc.). Gătirea coșurilor de căruțe și a coșnițelor mo-bile de albine.

(Va urma.)

+

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 12 Ianuarie 1906.

Precum eră de prevăzut, și se și întâmplă de re-gulă, luna lui Ianuarie a adus cu sine o ameliorare a situației *pieței interne de bani*. Cererile de bani s'au mai redus, cu toate acestea băncile și discontorii pri-vați observă o rezervă oarecare, voind a menține un timp oarecare etalonul mai urcat dela finele anului. In Viena cambiile de prima bonitate s'au discontat in zilele din urmă cu 4% — 4¹/₈%, iar in Budapesta cambii de portofoliu cu 4⁷/₈% — 5% și dela 5% in sus.

Situația asupra primei săptămâni a. c. a Băncii Austro-Ungare arată la Escont o reducere de K 42 mil. și la Lombard de K 7·2 mil.; iar circulațiunea banenotelor a scăzut cu K 91·23 mil.

In *piețele externe* banii au devenit mai abundanți și mai ieftini. In Londra discontul privat s'a redus la 3³/₄%, in Paris la 2¹⁵/₁₆%, in fine in Berlin cu 2¹/₈% la 3⁷/₈%.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este ur-mătorul: Banca Austro-Ungară 4¹/₂%. Banca Națio-nală a României 5%. Banca Imperială Germană 6¹/₂%. Banca Angliei 4% și Banca Francei 3%.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Rugăm onoratele direcțiuni ale institutelor noastre de bani să binevoiască a pune la dispozițiunea redacțiunii noastre îndată după încheiere, câte două exemplare ale bilanțului și raportului anului de gestiune 1905, pentruca informațiunile noastre asupra mersului și desvoltării in-stituțiunilor noastre financiare să fie cât se poate de exacte și autentice.

*

„Chiorana“ institut de credit si economii soc. pe acții in Șomcuta-mare. Am anunțat la timpul său, că institutul acesta a convocat pe 27 Ianuarie 1906 o adunare generală extraordinară. Aceasta s'a făcut, precum aflăm, in urma deciziunii Nr. 17668/905 a tri-bunalului reg. din Sătmar, care, — la intervenția co-misarului ministeriat încredințat cu reviziunea regi-strelor de firme, — a pretins ca numitul institut să convoace adunarea generală pentru modificarea §§. 9 și 14 din statute.

Alineatul ultim al §. 9 din statute zice: „Cupoa-nele neprezentate in timp de 3 ani nu se mai plătesc, ci valoarea lor se adauge la fondul de rezervă al in-stitutului“. Tribunalul, cu provocare la §. 40 al art. de lege XXXIII din 1881 pretinde, ca timpul de pres-cripțiune al cupoanelor să se modifice dela 3 la 6 ani.

Alineatul prim al §. 14 din statute zice: „Voind careva acționar să-și vândă acțiunile, este obligat înainte de toate a le depune pe timp de 8 zile la direcțiunea institutului și numai in caz, când nu s'ar află cumpă-

rători între acționari, este îndreptățit a le vinde al-tora". — Tribunalul cu provocare la §. 193 al L. C. cere, ca acest alineat, ca contrar legii, să fie total eliminat din statute.

Pretenziuni ca cele de mai sus vor fi ridicate în curând, probabil, și față cu alte institute de bani, cu dispoziții analoge în statutele lor.

LEGISLAȚIUNE.

Reforma protestului cambial. Chestiunea reformei protestului cambial, care formează și la noi deja de mai mult timp obiectul de preocupare al cercurilor interesate, a început a lua în străinătate deja forme concrete. Astfel *Asociația centrală a băncilor și bancherilor* din Germania a prezentat de curând guvernului imperial următorul proiect:

1. La cambiile indigene protestul este a se face pe un alonge al cambiei, textul acestuia să se fixeze unitar pentru întreg imperiul și va trebui să conțină: numele persoanei contra căreia s'a ridicat protestul, scopul, locul și timpul prezentării și declarația, că prezentarea n'a avut succes și semnătura funcționarului, care ridică protestul. 2. Funcționarii îndreptățiți la ridicarea protestului trebuie să poarte o evidență asupra protestelor ridicate; numărul curent al evidenței este a se indica în textul protestului. 3. Cambiile din străinătate se protestează ca și până aci. 4. La §. 84 al procedurii cambiale este a se face următorul adaus: „Când valoarea cambiei nu trece peste 800 mărci, protestul poate fi ridicat și de un funcționar al oficiului poștal competent; dacă nu-și împlineste acest obligament, atunci pentru dauna cauzată este responsabil — cu drept de regres — statul. 5. Timpul pentru ridicarea protestului să se fixeze unitar; spre scopul acesta se face propunerea, ca protestul să se poată ridica între oarele 9 a. m. și 6 seara. 6. Funcționarul, care ridică protestul să fie autorizat a lua în primire și suma cambială, în care caz predarea cambiei cuitate la mâna acestui organ este a se privi ca plenipotențiar spre incasso.

CRONICA.

Un jubileu. Cu finea anului 1905 revista financiară economică „*Magyar Pénzügy*“ de sub redacțiunea dlui *Alfred Kormos* a împlinit 25 ani de existență. Ca prima revistă de natura aceasta în Ungaria, „*Magyar Pénzügy*“ a contribuit timp de $\frac{1}{4}$ de secol în măsură însemnată la răspândirea cunoștințelor național-economice și financiare în straturile cele mai largi ale publicului și a creat așazicând în patria noastră literatura economico-financiară. În opoziție cu alte foi de specialitate, fondate pe urmele ei, revista „*Magyar Pénzügy*“ a observat față de băncile noastre totdeauna o atitudine corectă și loială, astfel că cu plăcere ne alăturăm și noi la multele urări de bine, ce i-s'au adresat din incidentul acestui jubileu, dorindu-i și noi din parte-ne viață lungă, ca și în viitor să poată contribui cu acelaș succes la desvoltarea și perfecționarea vieții financiare-economice din patria noastră.

SUMAR.

Muzeul nostru național. — Un nou sistem de economisire. — Favorurile de stat acordate industriei indigene. — Școala economică de repetițiune. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Chiorana“. — *Legislațiune*: Reforma protestului cambial. — *Cronică*: Un jubileu.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 10 Ianuarie 1906.

o/o	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vindș
	Datoria publică comună.	v cor	p. 100 K
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	100-25	100-25
4-2	„ „ arg. Febr. Aug.	100-10	101-25
5	Losuri din 1860 à fl. 500— „ 20% dare	160-65	159-50
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	192-25	192—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „	291—	294—
	Datoria publică austriacă.		
1/4	Renta austr. aur., scut. de dare	118-10	118—
4	„ „ Cor.	100-25	100-25
3 1/2	„ „ de invest.	91-75	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ungr. aur, scut. de dare	114-70	115-35
4	„ „ Cor. „ „	96-15	96-40
4 1/2	„ „ „ „ „ „ „	87-15	87-20
—	Impr. ungr. cu premii à 100 fl. „ „ „	217—	217—
4	„ p. regul. Tisei sc. de dare	162-85	163—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav. „ „ „	101-75	102—
3	Impr. p. regul. Porților de fier „ „ „	80-80	80-50
4	Oblig. rurale croato-slavone „ „ „	—	97-50
4	„ „ ungare „ „ „	97-20	97-65
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	269-50	—
4	Obl. Soc. Temes-Bega	97-50	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104-10	—
4 1/2	„ „ „ „ Budapesta	96-70	96-75
2	„ „ „ „ sêrbesti à 100 fr.	111—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	149-50	—
—	Impr. bulgar 1889	119-90	120—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-25	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	301-50	—
4	Banca austro-ungară 50 ani	101-50	—
1/4	„ „ „ „ 50 ani	—	101-50
4 1/2	Banca comer. ungr. Pesta	100-85	101—
4	„ „ „ „ „ „	98-50	98-50
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ungr., Pesta, repl. 110% în fl.	107-30	107-25
1/4	Obl. com. ale Băncii com. ungr., Pesta, 50 1/2 ani	99-70	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98-50	98-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-30	99-30
3 1/2	„ „ „ „ „ „	99-30	89-10
4 1/2	Banca hipotecară ungară	100-90	101—
4	„ „ „ „ „ „	100-90	98-25
4	„ „ „ „ cu premii	269—	134—
4 0/0	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	—	98-75
5	„Albina“, Sibiu	—	101-50
4 1/2	„ „ „ „ „ „	—	101-50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
5	„ „ „ „ Brașov	—	103-50
4 1/2	„ „ „ „ „ „	—	102—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101—
4	„ „ „ „ „ „ VII.	—	98-50
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5—	26-50	27—
	Credit, à fl. 100—	484—	483—
	Clary, à fl. 40— v. c.	157—	—
	Buda, à fl. 40—	175—	178—
	Pálffy, à fl. 40—	183—	189—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	53-75	55—
	„ „ ungară, à fl. 5—	34—	34—
	Rudolf, à fl. 10—	62—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	216-50	—
	Salzburg, à fl. 20—	76—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	535—	—
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	12—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	12—
	Valute.		
	Galbini austr. sau ungr.	11-39	11-43
	„ c. reg.	11-36	11-33
	Napoleon'd'or (20 frci sau 8 fl. aur)	19-20	19-20
	20 Marce germ. aur	23-59	23-60
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-53
	Bilete germ. 100 M.	117-85	117-90
	„ franc. 100 Fr.	—	95-92
	„ ital. 100 Lire	95-85	96—
	Ruble, bilete, 100	251-50	—
	Lei românești, 100	—	94-85

Prețul per bucată

„ALBINA“
institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiune.

In sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonc. puse în circulațiune cu ziua de 31 Decembrie 1905 face K 5.661,000.—

2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de „ 5.907,201·51

3. Valoarea hipotecelor luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecare este de „ 23.739,283·52

4. In sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de 500,000.—
acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K 6,400.—, Sorti de stat din 1860 cu 4%.

Nom. K	6,000.—,	Obligațiuni cu premii ale băncii ung. ipot. cu 4%,
„ „	4,200.—,	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Tisei cu 4%,
„ „	2,600.—,	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%,
„ „	5,800.—,	Obligaț. cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%,
„ „	118,000.—,	Scrisuri fonciare Ungar. Landes-Central-Sparcassa cu 4 ¹ / ₂ %,
„ „	20,000.—,	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4 ¹ / ₂ %,
„ „	98,000.—,	Obligațiuni comunale Pester ung. Commercial Bank cu 4%,
„ „	74,000.—,	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4%,
„ „	150,000.—,	Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%,
„ „	14,000.—,	Rentă comună Maiu cu 4%,
„ „	4,000.—,	Acțiuni de ale reuniun. gener. de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 10 Ianuarie 1906.

Direcțiunea.

„BANCA POPORALĂ“, cassă de economii, societate pe acțiuni în Dej.

Active.		Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1905.		Pasive.	
		K	f		
Cassa		11,177·93		Capital social	60,000.—
Escont		428,202·50		Fond de rezervă	8,000.—
Împrumuturi-Hipotecare		13,698.—		Fond de penziune	2,000.—
Cont-Curent		4,000.—		Depuneri	161,370·38
Realități		320.—		Reescont	202,306.—
Mobilier	943.—			Depozit.	3,542·89
amortizare	143.—	800.—		Interese anticipate	6,338·14
Interese de Reescont anticipate		1,874·08		Dare tranzitoare	750.—
Debitori		358.—		Creditori	109.—
		460,430·51		Profit curat	16,014·08
					460,430·51

Întrate.		Contul Profit & Perderi cu 31 Decembrie 1905.		Eșite.	
		K	f		
Interese la Depuneri		7,342·98		Interese și competențe de tot soiul	47,578·11
Interese de Reescont		12,297·78			
Salare		6,190·82			
Spese: de birou și porto		1,725·94			
Dare: directă și comunală	1,699·21				
după interesele la Depuneri	634·30	2,433·51			
Chirie		680.—			
Amortizare: Spese de fondare	500.—				
Amortizare: Mobilier	143.—				
Amortizare: Dubioase	250.—	893.—			
Profit curat		16,014·08			
		47,578·11			47,578·11

Dej, la 31 Decembrie 1905.

Simeon Rus m. p., director executiv.

Victor Illyes m. p.,
președinte.

Dr. Ioan Farcaș m. p.,
vicepreședinte.

Ioan Boca m. p.

Membrii direcțiunii:

Zorovavel Perhaița m. p.

Ioan Anca m. p., contabil.

Teodor Cotuțiu m. p.

Pachomiu Pop m. p.

Dej, la 4 Ianuarie 1906.

L-am examinat și aflat exact întru toate.

Nr. 2 (1—1).

Teodor Bohățiel m. p., președinte.

Membrii comitetului de supraveghiere:

Alexandru Sighiarteu m. p.

Dumitru Păltinean m. p.

Teodor Purdean m. p.

Ioan Bota jun. m. p.

„ȚIBLEȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Caianul-mic.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Țibleșana“, societate pe acții în Caianul-mic (Kis-Kaján) se conchiamă prin aceasta la

a III-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în 5 Februarie 1906 la 10 oare a. m. în localul institutului

Obiectele:

1. Raportul Direcțiunii și al comitetului de reviziune pe anul de gestiune 1905.
2. Decidere asupra distribuirii profitului și aprobarea bilanțului.
3. Alegerea unui membru în Direcțiune.

Directiunea.

Active — Vagyon.	Contul Bilanțului cu 31 Dec. 1905. — Mérleg-számla.	Pasive — Teher.	
	K f	K f	
Cassa — Pénztár	2,962-90	Capital — Alaptőke	50,000—
Escont — Leszámitolt váltok	118,190-28	Reescont — Visszeszámitolási hitel	54,873 18
Mobiliar — Butorzat	500—	Depozit — Letét	1,972-69
Spese de emisiune — Kibocsátási költség	831—	Depuneri — Betétek	40,534-03
Cambii asigurate hipotecar — Jelzálogilag biztosított váltok	20,691—	Dare — Adó	540—
Capital — Alaptőke	15,477-22	Fond de rezervă — Tartalékalap	3,716—
Competință de intabulare — Bekeblzési illeték	17-60	Fond filantropic — Jótékonyalap	30-82
Alți debitori — Más adósok	801—	Dividendă și tantiemă neridicate — Felnem vett osztalék és jutalékok	159-98
	<hr/>	Interese anticipate — Előre vett kamatok	1,537-46
	159,471—	Alți creditori — Más hitelezők	66 82
		Profit curat — Tiszta nyereség	6,040-02
			<hr/>
			159,471—

Eșite — Kiadás.	Contul Profit și Perderi — Nyereség és Vesztesség számla.	Intrate — Bevétel.	
	K f	K f	
Interese după depuneri — Kamatok betétek után	2,052-46	Interese după tot soiul de împrumuturi și proviziune — Kamatok különféle kölcsönök után és jutalékok	14,774-57
Interese de reescont — Visszeszámitolási kamatok	3,563 53		
Salare — Fizetések	1,699-96		
Chirie — Házbér	100—		
Amortizare — Törlesztés	82-60		
Dare — Adó	705-01		
Spese curente — Folyó költségek	530-99		
Profit curat — Tiszta nyereség	6 040-02		
	<hr/>		
	14,774-57		
			<hr/>
			14,774-57

Caianul-mic (Kis-Kaján), la 31 Decembrie 1905.

Directiunea:

Teodor Cotuțiu m. p. Aurel Maroșan m. p. Ioan Baieșiu m. p. Ioan Rebrean m. p.
George Moldovan m. p. Ioan Man m. p. Ioan Boca m. p.

Examinându-l l-am aflat corect — Megvizsgálván helyesnek találtuk.

Caianul-mic, la 10 Ianuarie 1906.

Nr. 3 (1—).

Comitetul de supraveghiere:

Alexandru Sighiarteu m. p. Gregoriu Ciunterei m. p. Dumitru Păltinean m. p.

Propunerea Direcțiunii
cu privire la distribuirea profitului de K 6,040-02:

1. Să se deie acționarilor 5% dividendă după acțiunile solvite de tot K 1,169-95
 2. „ „ „ 30% fondului de rezervă . „ 1,464—
 3. „ „ „ 10% Direcțiunii „ 488—
 4. „ „ „ 3% Comitet. de reviziune „ 146-40
 5. „ „ „ 2% Directorului executiv . „ 97-60
 6. „ „ „ 2% oficialilor „ 97-60
 7. „ „ „ 2% fondului filantropic „ 97-60
 8. „ „ „ 5% fondului special de rez. „ 244—
 9. „ „ „ 5% fondului de penziuni „ 244—
 10. „ „ „ 6% după Capitalul din Emis. a II-a pro rata temporis . „ 129-70
- Transport . K 4,178-85

- Transport . K 4,178-85
11. „ „ „ 3% supradivid. după acțiunile solvite de tot „ 701-75

Din restul de K 1159-42:

12. Să se deie supradotație fondului de rezervă „ 320—
13. „ „ „ supradotație fond. special de rezervă „ 156—
14. „ „ „ fondului de penziuni „ 156—
15. Remunerație comitetului de reviziune „ 73-60
16. Remunerație oficialilor „ 300—
17. Remunerație președintelui și membrilor Direcțiunii locale pentru ostenețele dovedite în interesul societății „ 120—
18. La dispoziția Direcțiunii „ 33-82

Total . K 6,040 02